

YEREL SEÇİMLERDE SEÇMEN TERCİHİNİ ETKİLEYEN ADAY KARAKTERİSTİKLERİ: KIRKLARELİ İLİ ÖRNEĞİ

CANDIDATE TRAITS AFFECTING VOTER CHOICE IN LOCAL ELECTIONS: THE CASE OF KIRKLARELI PROVINCE

Gündem GÜNDÜZ ERDİNÇ*
Mehmet Can DEMİRTAŞ**

Öz

Seçimler, seçmenlerin seçim sonrası dönemlere ilişkin beklentilerini yansıttıkları ve dolayısı ile bir takım risk faktörlerini göz önüne alarak tercihte bulunduğu bir süreçtir. Seçimlerin doğası olarak nitelenebilecek bu olgu sonucunda seçmenler, oy kararları öncesi bir takım faktörleri göz önüne alarak kendileri açısından doğru ya da ideal olana ulaşmaya çalışmaktadırlar. Dolayısıyla yerel seçimler için bu hassas konunun değerlendirilmesinde, yönetime aday olan kişilerin sahip olduğu özellikler ve bu özelliklerin seçmenlerce algılanma biçimlerinin sonuçlara önemli düzeyde etkisinin olabileceği değerlendirilmektedir. Bu çalışmanın temel amacı, seçmenlerin aday karakteristiklerine ilişkin önem değerlendirmelerini belirlemektir. İlgili amaca yönelik bulguların elde edilmesi için Kırklareli İl'inde 346 seçmenin katılımı ile 5 bölümden oluşan ve aday karakteristiklerini belirlemeye yönelik kırk niteliği içeren anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın temel amacına yönelik elde edilen verilere göre seçmenlerin en yüksek düzeyde önem verdikleri özelliklerin sırasıyla "güvenilir olma", "dürüst olma", "adil olma" gibi moral değerler olarak tanımlanabilecek nitelikler olduğu; ayrıca seçmenlerin demografik nitelikleri itibarıyla aday karakteristiklerine ilişkin değerlendirmelerinde istatistiki olarak anlamlı farklılıkların ortaya çıktığı bulunmuş olup, elde edilen sonuçların literatürde bulunan eserler ile paralellik gösterdiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yerel Seçimler, Aday Karakteristikleri, Seçmen Davranışları, Siyasal Pazarlama.

Abstract

Elections, which voters reflect their expectations concerning post-election periods and therefore it's a process of preferation considering some risk factors. As a result of this phenomenon, which can be described as the nature of the elections, voters try to reach the right or ideal by taking into account a number of factors before voting decisions. Therefore, in assessing this sensitive issue for local elections, it is considered that the characteristics of the candidates and the perception of these characteristics by the voters may have a significant effect on the results. The main purpose of this study is to determine the importance of assessments of the voters regarding candidate characteristics. In order to obtain the relevant findings, a survey was conducted in Kırklareli province with the participation of 346 voters, consisting of 5 sections and containing forty characteristics to determine candidate characteristics. According to the data obtained for the main purpose of the research, the characteristics that voters give the highest importance are the qualities that can be defined as moral values such as "being reliable", "being honest" and "being fair" respectively, in addition, it was found that there were statistically significant differences in the evaluations of the voters regarding the characteristics of the candidates in terms of demographic characteristics, and the results obtained were found to be in parallel with the works in the literature.

Keywords: Local Elections, Candidate Traits, Voter Behavior, Political Marketing.

1. GİRİŞ

Yerel yönetimler çağdaş demokrasilerde olduğu gibi hem kalkınmanın hem de demokrasinin temel aktörleridir (Çukurçayır, 2008, 33). Yerel yönetimlerin çalışma prensipleri her ne kadar yasalar ve ilgili yönetmelikler ile belirlenmiş olsa da, yerel yönetimin hangi siyasi parti ya da aday tarafından idare edileceğine yönelik karar tamamı ile seçmenlerin tercihlerine bağlıdır. Demokrasilerin gelişmesine ve seçmenlerin yönetime katılmasına olanak tanıyan yegane olgu seçimlerdir. Ülkemizde ilgili yönetim kademelerinin belirlenmesi ise her beş yılda bir gerçekleştirilen Mahalli İdareler Genel Seçimi aracılığıyla gerçekleşmektedir. Dolayısıyla beş yıl gibi uzun sayılabilecek bir süre için yerel yönetici belirlemek, seçmenler açısından geleceğe yönelik bir problem çözme sürecini başlatmakta, siyasi partilerin ve adayların olduğu kadar seçmenlerin de yerel seçimlere yönelik değerlendirmelerinde daha yüksek bir odaklanmanın

* Kırklareli Üniversitesi S.B.E. İşletme Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi.

** Dr. Öğr. Üyesi, Kırklareli Üniversitesi İ.İ.B.F. İşletme Bölümü.

gerçekleşmesi beklenmektedir. Yerel seçimler sahip olduğu dinamikler ile genel seçimlerden oldukça farklılaşmaktadır. Seçmenler yerel seçimler ile sadece yerel yöneticileri değil, aynı zamanda bir karar organı olan belediye meclis üyelerini, il genel meclis üyelerini ve yaşadıkları mahallelerdeki muhtarları belirlemektedir. Dahası büyükşehirlerde ikamet eden seçmenler tüm bunların dışında büyükşehir belediye başkanını belirlemek için de oy kullanmaktadır. Böylelikle seçmenler, genel seçimlerin tek tercihe yönelik çözümlene sürecinden, dört farklı kategoriye ulaşabilen ve birbirinden farklı ihtiyaçlara yönelik faaliyette bulunacak idari mekanizmalara ilişkin karar almaya yönelik süreci yönetmektedirler. Bu yapı ise yerel seçimlerin karmaşıklığını ve dolayısı ile seçmen tercihlerinin beklenenden daha zorlu bir süreç sonucunda ortaya çıkmasını sağlamaktadır. Yerel seçimlerde seçmenlerin ülkenin tamamının aksine yaşadıkları bölgenin geleceğine ilişkin karar vermeleri, siyasi partiler için farklı stratejilerin üretilmesini zorunlu kılmaktadır. Her ne kadar, yerel seçimlerde, siyasal partiler yarışsa da, yerel seçimlerdeki gündem partiler ve onların liderleri tarafından belirlense de, yerel siyasetin bir aktörü olan belediye başkan adayları yerel seçimleri etkilemektedir. Bu etki düzeyi yerelin yerel seçimlere etkisinin bir göstergesi olarak görülmektedir (Kamalak, 2013, 427 - 444). Adaylar, siyasal çevrenin belki de konu yönelimleri ya da siyasal partilerden daha yüksek düzeyde göze çarpan bileşenleridir. Bunun nedeni ise seçmenler tarafından adayların fiziksel olarak ulaşılabilir olması ve böylelikle hafızalarda oluşan deneyimler ile adaylar hakkındaki bilgiyi daha kolay elde ederek saklayabilmeleridir (Miller vd. 1986: 525). Adayın bu tür bir öneme sahip olması özellikle siyasal ilgi düzeyi düşük seçmenlerin seçim dönemlerinde tercihlerinin şekillenmesinde aday karakteristiklerini ön plana çıkarabilmesini sağlayabilmektedir. Siyasal adayların sahip oldukları karakteristik bileşenler, özellikle de siyasal partilerin programları, gündem konularına ilişkin görüşleri ve seçim vaatleri birbirlerine yaklaşım partiler arasındaki farklılıklar azaldığında, seçmenlerin rasyonel oy kullanma eğilimi arttığında daha da belirgin bir önem düzeyine ulaşmaktadır (Canöz, 2010, 97). Seçmenlerin oy tercihlerini belirlerken siyasal adayların özelliklerini göz önünde bulundurmaları, bu özelliklerin bir takım yapısal nitelikler taşımasından kaynaklanmaktadır. Bu yapısal nitelikler ise şu şekilde incelenebilmektedir (Hardy, 2017, 439):

- Özellikler, bireyin doğasının yapısal formunu açıklayan niteliklerdir.
- Önemli bir özelliğin seçimi sosyal ve sözel (iletimsel) bir sürecin sonucunda ortaya çıkmaktadır.
- Özelliğe ilişkin anlamlandırma, gözlenen bir davranışın sonucunda elde edilir.
- Özellikler, gelecekteki davranışlar için öngörücü değer sağlaması açısından kullanışlıdır.

Seçmenlerin siyasal adayların sahip oldukları özellikleri değerlendirmeleri seçimlerde yarışan adaylar tarafından da istenilen bir süreçtir. Özellikle seçim kampanyaları sürecinde kendi kişisel özelliklerini ön planda tutmaya çalışan adayların bu tür bir eylemde bulunmalarının temel nedenlerinden birisi, sahip olunan özelliklere ilişkin değerlendirmelerin seçim sonuçlarını doğrudan etkileyebilmesi; bir diğeri ise seçmenlerin herhangi bir özelliğe karşı tutumlarını rahatlıkla açıklayabilmeleri ve günlük rutin içinde de çevreleri hakkında benzer değerlendirmelerde bulunmalarınıdır (Fridkin ve Kenney, 2011, 62).

Bu çalışma seçmenlerin yerel seçimlere yönelik siyasal adayların karakteristik niteliklerine ne düzeyde önem verdiklerini belirlemek için planlanmış olup, öncelikle konuya yönelik geçmiş araştırma sonuçları özetlenerek, 31 Mart 2019 tarihindeki Mahalli İdareler Genel Seçimleri öncesi Kırklareli İli'nde gerçekleştirilen alan araştırmasına ilişkin elde edilen bulgular paylaşılmıştır. Çalışma sonuç ve öneriler kısmı ile tamamlanmıştır.

2. LİTERATÜR İNCELEMESİ

Seçmenlerin siyasal adaylarda bulunması gerektiğini düşündükleri/bekledikleri karakteristik nitelikleri belirlemeye yönelik literatürde çok sayıda eser bulunmaktadır. Bu nedenle konunun akademik ilgiye sahip olduğu söylenebilmektedir. Literatürdeki ilgili araştırmalar ise aşağıda belirtilmektedir.

Amerika Birleşik Devletleri'nde 1980-1984 seçimlerine yönelik gerçekleştirilen ulusal araştırma sonucunda seçmenlerin adaylara ilişkin değerlendirmelerini dört farklı boyut ve 12 alt özellik çerçevesinde gerçekleştirdikleri bulgulanmıştır. İlgili araştırmada boyutlar ve alt özellikler; "Liderlik" (saygı duyulmak, ilham vermek, güçlü lider vasfına sahip olmak), "Yetkinlik" (çalışkan, zeki ve bilgi sahibi olmak), "Dürüstlük" (nazik, ahlaklı, iyi bir örnek olmak), "Empati" (merhametli, yardımsever, seçmenlere değer veren nitelikte olmak) şeklinde sınıflandırılmıştır (Pierce, 1993, 25; Kinder, 1986; Brady ve Johnston, 1987). Kulisheck ve Modnak (1996, 251)'a göre seçmenler, adaylara ilişkin değerlendirmelerde rasyonel davranarak "kalite" olarak belirtilen tek bir faktöre odaklanmaktadır. Yazarlara göre hiçbir seçmen hizmet sürecinde etik olmayan ve yeterli görmediği bir kişinin bulunmasını istememekte ve dolayısı ile "aday kalitesini" adayın "yönetim yeterliliği" ve "dürüstlüğü" ile eşleştirmektedir. Devran (2003, 206-209)'a göre aday imajının oluşturulmasında; "adayın mevcut siyasal konumu", "ideolojisi", "karakteristik özellikleri" ve "çevresi" gibi konular göz önünde bulundurulmalıdır. Uztuğ (2004, 60) ise ideal aday özelliklerini "güvenirlilik",

“çekicilik” ve “özdeşleşme” olmak üzere üç değişken aracılığı tanımlamaktadır. Damlapınar ve Balcı (2005) çalışmasında, aday imajı oluşumunda bir çok değişkenin bulunmasına rağmen, adayların sahip oldukları “dürüstlük”, “güven verme”, “tarafsız”, “adil olma” vb. özelliklerin belirgin bir önem arz ettiğini belirtmektedir. Yazarlar, alan araştırmaları sonucunda, seçmenin zihnindeki aday imajının; cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim ve gelir düzeyi, meslek, siyasal kimlik tanımlaması ve oy verilen parti gibi değişkenlerden farklı düzeylerde etkilendiğini bulgulamışlardır. Kilburn (2005, 34)’e göre adayların sahip oldukları kişisel özelliklerin seçmenlerce değerlendirilmesinde seçmen eğilimleri önemli bir faktör olmakta ve bu eğilimlere ilişkin bilgi sağlanmadan tek boyutlu yaklaşımlar aracılığı ile davranış kalıplarının açıklanması bir takım eksiklikler ortaya çıkarmaktadır. Bu nedenle adaylara ilişkin özellik değerlendirmeleri seçmenlerin parti ile özdeşleşme, konu/politika yakınlığı gibi eğilimlerini içerecek şekilde dizayn edilmelidir. Brettscheider vd. (2006, 481)’e göre kendisini herhangi bir partiye bağlı hissetmeyen seçmenlerin tercihlerini en yüksek düzeyde etkileyen faktör aday özellikleridir. Yazarların, Gerhard Schröder ve Angela Merkel gibi iki önemli ismin rekabet ettiği 2005 Almanya Ulusal Seçimleri öncesi gerçekleştirdikleri alan araştırmasında, Gerhard Schröder’in “sosyal adaleti sağlama”, “uluslararası alanda Almanya’yı temsil etme”, “enerjik”, “liderlik” ve “sevimli” olması özellikleri ile rakibinin önünde iken; Angela Merkel’in ise “istihdam yaratma”, “gelecekteki muhtemel problemleri çözme” ve “güvenirlilik” özellikleri açısından rakibinden daha önde algılanmakta sonucu elde edilmiştir. Bilir (2008, 8)’e göre seçmenlerin tercihlerini etkileyebilecek aday özellikleri seçim çevrelerine göre değişebilmekle birlikte; “dürüstlük”, “güvenilirlik”, “daha önce başarılı hizmet yapmış olmak”, “kişisel çekicilik”, “özdeşleşme”, “ün” ve “çekicilik” gibi özelliklerin etkili olabileceğini belirtmektedir. Holian ve Prysby (2009, 3)’e göre ise seçmenlerin en çok önem verdiği özelliklerin tanımlanmasına yönelik açık bir fikir birliği bulunmamakla birlikte, “liderlik”, “yeterlilik”, “dürüstlük” ve “empati” en sık karşılaşılan boyutları ortaya çıkarmaktadır. Canöz (2010) Konya İli’nde gerçekleştirdiği alan araştırmasında seçmenlerin, adayın imajını oluşturan özelliklerden en fazla “dürüstlük”, “güvenilirlik”, “olumlu imaj” ve “yeni projelere sahip olma” gibi kişisel özelliklerini önemsediklerini, en az düzeyde ise “zenginlik”, “aynı mahallede yaşıyor olmak” ve “yakın çevrenin bu adayı destekliyor olması” özelliklerini önemsediklerini bulgulamıştır. ABD’deki senatörlük seçimi sürecinde görevde bulunan senatörler ve rakiplerinin sahip olması gereken özellikleri karşılaştırmalı olarak analiz eden bir çalışma sonucunda, seçmenlerin mevcut olarak görevini sürdüren adaylar için “liderlik” özelliği en belirgin olmakla birlikte, “dürüstlük”, “yardımseverlik” özelliklerini; rakip adaylar için ise, “yardımseverlik” ağırlıklı olmak üzere “liderlik” ve “dürüstlük” özelliklerini değerlendirmelerinde önemli olarak gördükleri bulgulanmıştır (Fridkin ve Kenney, 2011, 70). Aday özelliklerinin değerlendirilmesinin zamanlaması da değerlendirmenin davranışlara olan etkisini değiştirebilmektedir. Catellani ve Alberici (2012, 630)’nin İtalyan Ulusal Seçim Çalışmaları verilerini göz önüne alarak gerçekleştirdikleri çalışma sonucunda, oy verme kararını seçim öncesi erken dönemlerde belirleyen seçmenlerin, geç dönemlerde belirleyen seçmenlere göre aday özelliklerinden daha yüksek düzeyde etkilenmekte olduğu ve değerlendirmelerde hem mevcut/görevde olan adayı hem de rakiplerini; geç dönemde belirleyen seçmenlerin ise sadece mevcut/görevde bulunan adaya yönelik değerlendirmelerde bulunma eğilimine sahip oldukları görülmüştür. Negiz ve Ayyıldız (2012), yerel seçimlerde seçmen tercihini etkileyen aday imajı özelliklerini araştırdıkları çalışmalarında; “iletişim becerisi”, “gelecek projeleri”, “eğitim düzeyi”, “kişisel özellikleri” ve “hemşericilik” boyutlarını değerlendirmişlerdir. Çalışma sonucunda; belirlenen imaj bileşenlerinin seçmenlerin yaş, cinsiyet, meslek, gelir ve eğitim düzeyleri açısından anlamlı farklılıklar yarattığı bulgusuna ulaşmışlardır. Güllüpunar (2013) çalışmasında ise seçmenlerin algıladıkları aday imajını “görsel”, “siyasal”, “konu”, “hitabet” ve “sosyal” olmak üzere beş faktör ile açıklamıştır. Çalışmanın bulgularına göre, aday imajına etki eden en önemli faktörün “sosyal faktör” olduğu görülmüş olup, aday imajı üzerindeki faktörlerin önemlerinin etki sıralaması ise “hitabet”, “konu”, “siyasal” ve “görsel” faktörler şeklinde elde edilmiştir. Kamalak (2013)’a göre “belediye başkan adaylarının” yerel seçimlerde seçmenler üzerindeki etkisinin belediyeler küçüldükçe daha da arttığı böylelikle “seçim çevresinin büyümesi” ile seçmenlerin aday özelliklerinin dışındaki faktörler çerçevesinde tercihlerini şekillendirmeye yönelmektedirler. 2014 ABD Başkanlık seçiminde aday olan Barack Obama ve Mitt Romney’in sahip oldukları özelliklere yönelik seçmen algılamalarının analiz edildiği bir çalışmada, Barack Obama’nın “liderlik”, “empati”, “dürüstlük” ve “yeterlilik” boyutlarında rakibine göre daha olumlu algılamalara sahip olduğu ve ilgili özelliklere ilişkin algılamaların seçmenlerin oy verme davranışını önemli ölçüde etkilediği bulgulanmıştır (Holian ve Prysby, 2014). Çağlar ve Gelir (2014) tarafından Isparta İli’nde 2014 yerel seçimleri öncesinde gerçekleştirilen diğer bir çalışmada, seçmenlerin aday imajlarına yönelik değerlendirmelerinin; adayın kişisel özellikleri “tecrübe”, “dürüstlük”, “çalışkanlık”, “güvenilirlik”; “dış görünüşü, iletişim yeteneği”, “tecrübesi” ve “sosyo-kültürel kimliği” gibi bileşenler kapsamında

gerçekleşmekte olduğunu bulgulamışlardır. Fisher vd. (2014) çalışmalarında bir kişisel özellik olarak “etnik kimliğin” seçmenlerin davranışlarına yönelik etkilerini araştırmışlardır. Çalışma sonucunda, Britanya’da beyaz tenli seçmenlerin başta Müslüman kimlikte bulunan etnik azınlıklara en yüksek olmak üzere Pakistanlı ve Bangladeşli adaylara oy vermede isteksiz oldukları bulgulanmıştır. Heath vd. (2015) ise bir özellik olarak adayların sahip oldukları “din” olgusunu değerlendirmiştir. Yazarların Hindistan’da gerçekleştirdiği araştırma sonucunda, Müslüman seçmenlerin Müslüman adaylara oy verme eğiliminde olduklarını ancak bu tercihin adayın kazanma ihtimalinin var olması koşulu ile gerçekleşmekte olduğunu belirlemişlerdir. Göker ve Doğan (2015)’ın yerel seçimlerde seçmenlerin aday profili beklentilerini belirlemeye yönelik gerçekleştirdikleri çalışmada ise, adayların sahip olduğu “dürüstlük” ve “şehrin sorunlarını iyi bilme” özelliklerinin seçmenler tarafından oldukça önemli olarak algılanmakta olduğunu belirlenmiştir. Teyyare ve Avcı (2016)’nın 2014 yerel seçimlerinde seçmen davranışlarını açıklamaya yönelik gerçekleştirdikleri çalışmalarında, seçmenlerin oy verme davranışlarını belirleyen yirmi beş faktör değerlendirilmiş ve davranışlara en yüksek etkisi olan faktörler sırasıyla; “siyasi geçmiş”, “projeler”, “icraatlar”, “yönetim ekibi”, “tecrübe”, “iletişim becerisi”, “eğitim düzeyi”, “vizyon” ve “ideoloji” olarak bulgulanmıştır.

3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Seçmenlerin yerel seçimlerdeki siyasi tercihlerinde aday özelliklerine ilişkin önem algılamalarını nicel bir desende araştıran bu çalışma temelde ilgili hususları tanımlayıcı bir nitelik taşımaktadır. Bu çalışmanın temel amacı, seçmenlerin oy verme karar süreçlerinde bir siyasal ürün alt karma unsuru olarak aday karakteristiklerine yönelik tanımlamaların önem düzeyinin elde edilmesidir. Araştırmanın anakütlesi Türkiye’de yerel seçimlerde oy kullanma hak ve ehliyetine sahip tüm seçmenleri kapsamakla birlikte araştırmacıların maliyet ve zaman kısıtları, araştırmanın belirli bir örneklem çerçevesinde gerçekleştirilmesine neden olmuştur. Çalışmada örneklem Kırklareli İli’nde 31 Mart 2019 tarihinde gerçekleştirilen Mahalli İdareler Genel Seçimi’nde oy kullanma hakkı bulunan seçmenlerden oluşturulmuştur. İlgili seçimde oy kullanmaya hakkı olan seçmenlerin sayısının araştırmanın veri toplama sürecinde kesin ve net şekilde elde edilememesinden dolayı, araştırmanın bir diğer kısıtı olarak değerlendirilmesi muhtemel bir şekilde, Kırklareli İli Merkez İlçesi 2014 Mahalli İdareler Genel Seçimi’ndeki seçmen sayısı göz önüne alınmıştır. (http://www.yzk.gov.tr/doc/dosyalar/docs/2014MahalliIdareler/Il_Ilce_Secmen_Sandik_Sayilari.pdf Erişim Tarihi: 15/03/2019). İlgili seçimdeki seçmen sayısı ise 66.116’dır. Örneklem büyüklüğünün belirlenmesinde hedef kitlenin büyüklüğünün bilinmesi nedeniyle (Aytuğ ve Özgüven, 2011, 53) “ $n = N \cdot t^2 \cdot p \cdot q / d^2 (N - 1) + t^2 \cdot p \cdot q$ ” formülünün uygulanması ile ilgili büyüklüğün 246 seçmen olarak görüldüğü ancak istatistiki anlamlılığın güçlendirilmesi amacıyla 370 seçmenin çalışmaya katılımı sağlanmıştır. İlgili formülde güven düzeyi % 95 ($t = 1,96$) ve seçmenlerin seçimlere katılım oranları ise % 80 olarak kabul edilmiştir. Araştırmada anket çalışması, 10/03/2019 - 30/03/2019 tarihleri arasında Kırklareli İl merkezinde tesadüfi olmayan örneklem yöntemlerinden birisi olan kolayda örneklem yolu ile ulaşılan seçmenler çerçevesinde gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler SPSS 20.0 paket programına aktarılarak değerlendirilmiş, hatalı anketler kapsam dışı bırakılarak çalışma bulguları 346 seçmene ait veriler üzerinden değerlendirilmiştir.

Çalışma kapsamında değerlendirilen aday özellikleri ilgili literatür taraması kapsamında elde edilen nitelikler kapsamında tanımlanmış olup, seçmenlerin ilgili niteliklere ilişkin önem düzeyi değerlendirmelerinin elde edilmesi planlanmıştır. Bu amaca uygun olarak çalışma nicel bir desende planlanmış olup, hedef bulguların elde edilmesinde ise anket tekniğinden yararlanılmıştır. Çalışmada kullanılan anket beş bölümden oluşmaktadır. Anketin ilk bölümünde seçmenlerin aday özelliklerini değerlendirmelerini hedefleyen “1-Hiç Önemli Değil, 5-Çok Önemli” aralığında Likert Tipi ölçek kullanılarak oluşturulan 40 ifade yer almaktadır. Anketin ikinci bölümü seçmenlerin kendilerini siyasal yelpazenin hangi noktasında tanımladıklarını belirlemeye yönelik 1 - 7 aralığında hazırlanan “Sağ - Sol” çizelgesinden oluşmaktadır. Anketin üçüncü bölümünde araştırmanın gerçekleştirildiği alan olan Kırklareli İli’nin en önemli problemlerini belirlemeye yönelik ifadeler bulunmaktadır. Anketin dördüncü bölümünde ise Glasgow ve Alvarez (2000, 45) tarafından ele alınan bir konuya ilişkin üç ifade yer almaktadır. Yazarlara göre aday özelliklerinin değerlendirilmesinde seçmenlerin yaşadığı belirsizlik önemli bir konudur. Seçmenlerin aday özelliklerine ilişkin algılamalarında bir takım belirsizliklere sahip olması, adayın değerlendirilmesini negatif yönlü etkilemektedir. Bu nedenle çalışma kapsamında seçmen değerlendirmelerini zayıflatacak belirsizliğin önlenmesi için seçmenlerin siyasete yönelik bakış açıları, oy kullanmaya yönelik kararı ve oy kullanmaya karar vermiş ise ilgili kararı hangi zaman aralığında belirlediğine yönelik üç ifade oluşturulmuştur. Anketin son bölümü ise seçmenlerin demografik niteliklerini belirlemeye yönelik ifadeleri içermektedir.

4. BULGULAR

Araştırmanın bu başlığı altında, çalışmaya katılan seçmenlerin demografik nitelikleri, aday karakteristiklerine ilişkin tanımlayıcı istatistik değerlendirmeleri ve çalışma kapsamında değerlendirilmesi öngörülen hipoteze ilişkin analiz bulguları sunulmaktadır. Araştırmaya katılan seçmenlerin demografik nitelikleri cinsiyet, yaş, medeni hal, meslek ve eğitim düzeyi başlıkları ile incelenmiş olup, ilgili bulgular aşağıda Tablo 1’de gösterilmektedir.

Tablo 1: Seçmenlerin Demografik Nitelikleri

Cinsiyet	f	%
Kadın	146	42,2
Erkek	200	57,8
Medeni Hal		
Evli	200	57,8
Bekar	137	39,6
Yaş		
18-27	79	22,8
28-37	129	37,3
38-47	61	17,6
48-62	66	19,1
63 ve üstü	11	3,2
Eğitim Düzeyi		
İlköğretim	62	17,9
Lise	137	38,2
Ön Lisans	67	19,4
Lisans	65	18,8
Lisansüstü	10	2,9
Meslek		
Kamu Çalışanı	44	12,7
Özel Sektör Çalışanı	106	30,6
Serbest Meslek Sahibi	92	26,6
Emekli	23	6,6
Ev Hanımı	35	10,1
Öğrenci	18	5,2
İşsiz	20	5,8

Çalışmaya katılan seçmenlerin cinsiyet dağılımları incelendiğinde; %42,2’sinin kadın ve %58,8’inin ise erkek; %57,8’nin evli, %39,6’sının ise bekar olduğu görülmektedir. Seçmenlerin yaşlarına ilişkin veriler değerlendirildiğinde ise, seçmenlerin %22,8’inin 18-27 yaş, %37,3’ünün 28-37 yaş, %17,6’sının 38-47 yaş, %19,1’inin 48-62 yaş ve %3,2’sinin ise 63 ve üstü yaş aralığında olduğu görülmektedir. Eğitim düzeyi açısından ilgili tablo değerlendirildiğinde, seçmenlerin %38,2’sinin lise, %19,4’ünün ön lisans, %18,8’inin lisans, %17,9’unun ilköğretim ve %2,9’unun ise lisansüstü eğitim düzeyine sahip olduğu görülmektedir. Çalışmaya katılan seçmenlerin meslekleri incelendiğinde; %30,4’ünün özel sektör çalışanı, %26,6’sının serbest meslek sahibi, %12,7’sinin kamu çalışanı, %10,1’inin ev hanımı, %5,8’inin herhangi bir iş sahibi olmadığı ve %5,2’sinin ise öğrenci olduğu görülmektedir.

Çalışmanın ikinci verisi seçmenlerin siyasal yelpazede kendilerini konumladıkları alana ilişkindir. İlgili soru çalışmada merkez sıfır değerine işaret edecek şekilde sağ ve sol tarafı 7’li bir şekilde sınıflandıran ölçek aracılığı ile seçmenlere iletilmiştir. Seçmenlerin siyasal yelpazede kendilerini konumladıkları alana ilişkin veriler aşağıda Tablo 2’de gösterilmektedir.

Tablo 2: Seçmenlerin Siyasal Yelpazedeki Konumları

	f	%
Sol 7 - 4	111	31,4
Sol 3 - 1	78	22,5
Merkez	74	21,4
Sağ 1 - 3	22	6,4
Sağ 4 - 7	38	11,1

Çalışmaya katılan seçmenlerin siyasal yelpazedeki dağılımlarına ilişkin verileri sunan Tablo 2 incelendiğinde; seçmenlerin siyasal yelpazede %53,9'unun kendisini sol tarafta, %17,5'inin sağ tarafta ve %21,4'ünün ise merkezde konumlandırmakta olduğu görülmektedir. İlgili tablo sonuçları, araştırma alanına ilişkin geçmiş seçim sonuçlarına da paralellik gösterecek şekilde, seçmen çevresi olarak sol eğilimin ağırlıkta olduğunu vurgulamaktadır.

Çalışma kapsamında seçmenlere iletilen bir diğer ifade Kırklareli İli'ne ait en önemli problemlerin neler olduğuna ilişkindir. Yerel seçimlerin doğası gereği seçim bölgesine ait problemlerin elde edilmesi ve çözümü, gelecek seçim dönemine kadar geçen sürede seçmen tatminini ortaya çıkarması muhtemel bir konuyu oluşturmaktadır. Buna yönelik olarak ilgili ifade anket içerisinde seçmenlere açık uçlu olarak sorulmuş ve kendilerinden üç adet problemi belirtmeleri istenmiştir. Seçmenlerin şehrin problemlerine ilişkin görüşleri Tablo 3 içerisinde paylaşılmaktadır.

Tablo 3: Kırklareli İli'nin En Önemli Problemlerine İlişkin Seçmen Değerlendirmeleri

Problemler	f
İşsizlik	90
Alışveriş Merkezi	59
Altyapı	53
Yol Durumu ve Kaldırım İşgali	35
Sağlık Hizmetleri	26
Sosyal Alan ve Aktivite Eksikliği	25
İl İçi Trafik	21
Otopark	15
Diğer	15

Tablo 3'te görüleceği üzere Kırklareli'ne ait en önemli problemler sırasıyla, işsizlik, il merkezinde alışveriş merkezinin olmaması, su ve kanalizasyon gibi altyapı eksiklikleri, il içi yol yapısı ve kaldırımlarda gerçekleşen işgaller, sağlık hizmetlerinin yeterince yaygın olmaması, sosyal alan ve aktivite eksikliği, il içi trafik yoğunluğu, otopark imkanlarının eksikliği ve romanlar olarak değerlendirilmiştir. Diğer başlığı altında belirtilen problemler ise, "gelişmemişlik", "sokak hayvanları", "konut fiyatları", "kuşlar", "kütüphane", "tır alanı", "şehir planlaması eksikliği", "dershane", "kreş imkanları", "polis çevirmeleri" ve "turizm" olarak seçmenlerce ifade edilmiştir.

Seçimler konusunda belirleyici öneme sahip bir diğer konu ise seçmenlerin oy kullanmaya olan niyetleri ve siyasal hayattaki rolleridir. Seçmenlerin herhangi bir siyasi partiye yönelik tutumları kadar, oy verme niyetinin de belirlenmesi aday karakteristiklerine yönelik değerlendirmelerdeki belirsizliğin de en düşük düzeylere getirilmesine fayda sağlayacaktır. Bu nedenle, seçmenlerin aday karakteristiklerini değerlendirmelerindeki belirsizliğin önüne geçilmesi ve seçimlere yönelik oy kullanma kararlarının mevcut durumunu belirlemek için oluşturulan üç ifadeye yönelik elde edilen bulgular ise aşağıda Tablo 4'te gösterilmektedir.

Tablo 4: Seçmenlerin Siyasal Konulara Bakış Açıkları ve Oy Verme Kararları

Siyasetle olan ilişkinizi nasıl tanımlarsınız?	f	%
Bir siyasi partiyi gönülden destekliyorum	173	53,2
Bir siyasi partiye karşı kendimi yakın hissediyorum	64	19,7
Kendimi hiçbir siyasi partiye yakın hissetmiyorum	87	26,8
Önümüzdeki yerel seçimleri göz önüne alırsak; aşağıdaki ifadelerden hangisi sizin için uygundur?		
Oy kullanmayı düşünmüyorum.	29	8,8
Oy kullanma konusunda kararsızım.	41	12,5
Oy kullanacağım.	258	78,7
Oy kullanmaya karar verdiyseniz, tercih ettiğiniz adayı ne zaman belirlediniz?		
Adaylar henüz belli değilken	51	26,3
Adaylar netleştiginde	82	42,3
Seçim kampanyalarını değerlendirdikten sonra	30	15,5
Seçimden 1-2 gün önce	15	7,7
Seçim günü sandık başında karar vereceğim.	16	8,2

Seçmenlerin siyasal alana ilişkin mevcut değerlendirmelerini elde etmek amacıyla iletilen üç ifadeye ilişkin cevaplar incelendiğinde, seçmenlerin %53,2 gibi önemli bir çoğunluğunun bir siyasi partiyi gönülden desteklemekte olduğu, %26,8'inin kendisini hiçbir siyasi partiye yakın hissetmediği ve %19,7'sinin ise bir siyasi partiye yakınlık hissettiği görülmektedir. Seçmenlerin yerel seçimlere yönelik oy verme kararları değerlendirildiğinde ise, %78,7'inin önümüzdeki seçimlerde oy kullanacağını belirttiği görülmektedir. Seçmenlerin oy verme karar zamanlarına yönelik elde edilen sonuçlara göre ise, %42,3'ünün adayların kesinleşmesi ile birlikte ve %26,3'ünün ise adaylar henüz net değilken tercihini belirlemiş olduğu görülmektedir.

Çalışmanın ana amacını da içeren aday karakteristiklerine ilişkin değerlendirmelerin elde edilmesi için seçmenlere 40 ifade iletilmiş ve ilgili ifadelerle ilişkin elde edilen seçmen değerlendirmeleri ise aşağıda Tablo 5'te paylaşılmıştır.

Tablo 5: Aday Karakteristiklerine İlişkin Seçmen Değerlendirmeleri

	Ort	S.S.
Güvenilir Olması	4,76	0,55
Dürüst Olması	4,75	0,55
Adil Olması	4,65	0,68
Kırklareli'nin Sorunlarına Hakim Olması	4,61	0,71
Tutamayacağı Sözler Vermemesi	4,57	0,75
Ahlaklı Olması	4,56	0,81
Şehirde Yeni İş Alanları Yaratması	4,55	0,77
Yolsuzluklara Karşı Olması	4,52	0,78
Krizleri Yönetebilmesi	4,43	0,68
Ulaşılabilir Olması	4,37	0,85
Mücadeleci Olması	4,37	0,77
Gönüllü Çalışan İnsanlara Sahip Olması	4,37	0,86
Tarafsız Olması	4,35	0,97
Proje Üretmesi	4,32	0,71
Özgüvenli Olması	4,32	0,84
Yerel Yönetim Konusunda Deneyimli Olması	4,30	0,77
Vizyon Sahibi Olması	4,30	0,80
Gelenek ve Göreneklere Sahip Çıkması	4,12	0,85
Kötü Gün Dostu Olması	4,07	1,01
Kadın Haklarını Savunması	4,07	1,01
Kırklareli'li Olması	3,98	1,22
İyi Bir Aile Yaşantısına Sahip Olması	3,95	1,04
İdeolojimin Benzer Olması	3,87	1,02
Desteklediğim Siyasi Partinin Adayı Olması	3,86	1,26
Sosyal Medyayı Aktif Kullanması	3,79	1,07
İletişim Yeteneği	3,73	1,21
Genç Olması	3,73	1,21
Seçim Öncesi Mal Varlığını Açıklaması	3,54	1,36
Hayvansever Olması	3,52	1,17
Giyim Tarzı	3,42	1,16
Yakın Çevremin Destekliyor Olması	3,41	1,26
Aynı Etnik Kimlikte Olmamız	3,36	1,38
Yaşam Tarzlarımızın Benzer Olması	3,21	1,21
Çocuk Sahibi Olması	3,00	1,23
Üniversite Mezunu Olması	2,89	1,31
Zengin Olması	2,88	1,36
Kadın Olması	2,80	1,25
Muhafazakar Olması	2,62	1,30
Erkek Olması	2,50	1,26
Dindar Olması	2,49	1,31

Seçmenlerin kırk adet belirlenen aday karakteristiklerine ilişkin değerlendirmeleri Tablo 5 içerisinde en önemli görüldenden en az önemli görülen şeklinde sınıflandırılmıştır. İlgili tablo incelendiğinde seçmenlerin en yüksek düzeyde önem verdiği karakteristik niteliklerin başında "güvenilir olması" gelmektedir. En önemli görülen on nitelik ise sırasıyla; "güvenilir olması", "dürüst olması", "adil olması", "Kırklareli'nin sorunlarına hakim olması", "utamayacağı sözler vermemesi", "ahlaklı olması", "şehirde yeni iş imkanları yaratması", "yolsuzluklara karşı olması", "kriz yönetebilmesi" ve "ulaşılabilir olması" şeklindedir. Seçmenlerin en az önem verdikleri nitelik ise "dindar olması" olarak görülmektedir.

Seçmenlerin görece olarak daha az önem attıkları nitelikler ise sırasıyla; “dindar olması”, “erkek olması”, “muhafazakar olması”, “kadın olması”, “zengin olması”, “üniversite mezunu olması”, şeklindedir. Böyle bir aday karakteristiği değerlendirmesi sonucunda ise seçmenlerin adaylarda özellikle cinsiyet, maddi imkan ve eğitim gibi niteliklerden ziyade “güvenilirlik”, “dürüstlük”, “adillik”, “ahlaklılık” gibi moral kavramların daha fazla yer almasına önem vermekte olduklarını açıkça ortaya çıkarmaktadır.

Çalışmanın temel amacı olarak açıklanan aday niteliklerine ilişkin seçmen değerlendirmeleri, seçmenlerin demografik özellikleri açısından farklılık yaratıp yaratmadığına yönelik oluşturulan hipotez aracılığıyla test edilmiştir. Araştırma kapsamında ilgili hipotez ise; “**H1**: Aday karakteristiklerine ilişkin değerlendirmeler seçmenlerin demografik nitelikleri açısından anlamlı farklılık yaratmaktadır” şeklinde ifade edilmiştir. İlgili hipotezin test edilmesi amacıyla araştırma verileri Bağımsız örneklem t testi ve Tek Yönlü Anova testleri aracılığıyla analiz edilmiştir. Araştırma hipotezine ilişkin bağımsız örneklem t testi analiz sonuçları aşağıda Tablo 6’da gösterilmektedir.

Tablo 6: Araştırma Hipotezine İlişkin Bağımsız t Testi Bulguları

	Cinsiyet	Ort	t	p
Aynı Etnik Kimlikte Olmanız	Kadın	3,02	-3,579	0,000
	Erkek	3,57		
Zengin Olması	Kadın	2,68	-2,126	0,038
	Erkek	3,00		
İletişim Yeteneği	Kadın	3,43	-3,715	0,000
	Erkek	3,92		
Kırklareli’li Olması	Kadın	3,52	-5,913	0,000
	Erkek	4,29		
Çocuk Sahibi Olması	Kadın	2,83	-1,986	0,048
	Erkek	3,10		
Seçim Öncesi Mal Varlığını Açıklaması	Kadın	3,18	-3,930	0,000
	Erkek	3,77		
Yakın Çevremin Destekliyor Olması	Kadın	3,21	-2,347	0,020
	Erkek	3,54		
Ahlaklı Olması	Kadın	4,42	-2,562	0,011
	Erkek	4,65		
Adil Olması	Kadın	4,53	-2,700	0,007
	Erkek	4,73		
Kötü Gün Dostu Olması	Kadın	4,38	4,823	0,000
	Erkek	3,86		
Gelenek ve Göreneklere Sahip Çıkması	Kadın	4,25	2,109	0,036
	Erkek	4,05		
Kadın Haklarını Savunması	Kadın	4,38	4,764	0,000
	Erkek	3,86		
Hayvansever Olması	Kadın	3,94	5,496	0,000
	Erkek	3,26		
Desteklediğim Siyasi Partinin Adayı Olması	Kadın	3,57	-3,255	0,000
	Erkek	4,02		

Seçmenlerin demografik nitelikleri kapsamında gerçekleştirilen bağımsız örneklem t testi sonuçlarına göre seçmenlerin cinsiyetleri ile aday karakteristiklerine yönelik değerlendirmelerinde anlamlı bir farklılık olduğu bulgulanmıştır. İlgili farklılıkların analiz edilmesinde bağımsız örneklem t testinden yararlanılmıştır. Analiz sonuçlarına göre, “aynı etnik kimlikte olmak”, “zengin olmak”, “iletişim yeteneği”, “Kırklareli’li olmak”, “çocuk sahibi olmak”, “seçim öncesi mal varlığını açıklamak”, “yakın çevrenin desteklemesi”, “ahlaklı olmak”, “adil olmak” ve “desteklediğim siyasi partinin aday olması” erkek seçmenlerin kadın seçmenlere göre daha fazla önem verdiği karakteristik özellikler olarak karşımıza çıkmaktadır. Kadın seçmenlerin erkek seçmenlere oranla daha yüksek düzeyde önem verdikleri karakteristik özellikler ise; “kötü gün dostu olması”, “gelenek ve göreneklere sahip çıkması”, “kadın haklarını savunması” ve “hayvansever olması” şeklindedir. Medeni hal değişkeni için gerçekleştirilen analiz sonuçlarında ise herhangi bir anlamlı farklılık elde edilmemiştir.

Araştırma hipotezine ilişkin gerçekleştirilen ikinci analiz ise tek yönlü varyans (ANOVA) analizidir. İlgili analizin gerçekleştirilmesi sürecinde gruplar arası oluşan farklılığın analizinde ise Tukey HSD testinden yararlanılmıştır. Seçmenlerin yaş, meslek ve eğitim düzeylerinin bağımsız değişken olarak kabul edildiği tek yönlü varyans analizi sonuçları aşağıda Tablo 7’de gösterilmektedir.

Tablo 7: Yaş, Meslek ve Eğitim Değişkenlerine İlişkin ANOVA Bulguları

	Yaş		Ort	F	p
	Tarafsız Olması	63 ve üstü (ort=3,27)	18-27	4,20	5,592
	28-37		4,53	0,000	
	38-47		4,44	0,003	
	48-67		4,21	0,024	
Çocuk Sahibi Olma	63 ve üstü (ort=4,00)	48-62	3,22	4,215	0,034
		18-27	2,96		0,048
Özgüvenli Olma	18-27 (ort=4,33)	28-37	4,35	4,108	0,030
		38-47	4,24		0,004
		48-62	4,30		0,028
Yolsuzluklara Karşı Olma	28-37 (ort=4,65)	48-62	4,30	3,942	0,022
		63 ve üstü	3,90		0,026
Seçim Öncesi Mal Varlığını Açıklaması	18-27 (ort=3,01)	28-37	3,58	4,108	0,030
		38-47	3,88		0,004
		48-62	3,68		0,028
	Meslek		Ort	F	p
Aynı Etnik Kimlikte Olmamız	Emekli (Ort 3,82)	Öğrenci	2,50	2,308	0,039
Zengin Olması	Kamu Çalışanı (Ort 2,22)	Serbest Meslek	2,95	2,876	0,048
		Emekli	3,39		0,014
		Ev Hanımı	3,23		0,018
İletişim Yeteneği	Ev Hanımı (Ort 3,88)	Özel Sektör Çalışanı	4,39	2,019	0,030
Ulaşılabilir Olma	Ev Hanımı (Ort 4,02)	Kamu Çalışanı	4,61	2,400	0,040
Kırklareli'li Olması	Kamu Çalışanı (Ort 3,27)	Özel Sektör Çalışanı	4,12	4,819	0,002
		Serbest Meslek	4,23		0,000
	Serbest Meslek Sahibi (Ort 4,23)	Ev Hanımı	3,45		0,020
Yolsuzluklara Karşı Olması	Emekli (Ort 3,95)	Kamu Çalışanı	4,61	3,777	0,017
		Özel Sektör Çalışanı	4,62		0,004
		Serbest Meslek Sahibi	4,58		0,009
Kırklareli'nin Sorunlarına Hakim Olması	Özel Sektör Çalışanı (Ort 4,78)	Emekli	4,21	4,486	0,008
	Ev Hanımı	4,25	0,002		
Mücadeleci Olması	Emekli (Ort 3,78)	Kamu Çalışanı	4,59	5,010	0,001
		Özel Sektör Çalışanı	4,51		0,001
		Serbest Meslek Sahibi	4,35		0,020
Desteklediğim Siyasi Partinin Adayı Olması	Serbest Meslek Sahibi (Ort 4,20)	Kamu Çalışanı	3,34	4,334	0,003
		Özel Sektör Çalışanı	3,66		0,039
	Emekli (Ort 4,52)	Kamu Çalışanı	3,34		0,004
		Özel Sektör Çalışanı	3,66		0,045
	Eğitim Düzeyi		Ort	F	p
Tarafsız Olması	İlköğretim (Ort 4,00)	Lisans	4,52	3,350	0,022
Çocuk Sahibi Olması	İlköğretim (Ort 3,12)	Lisansüstü	2,00	2,185	0,049

Kötü Gün Dostu Olması	Lisans (Ort 4,29)	Lise	4,04	3,390	0,005
		İlköğretim	4,03		0,048
Kadın Haklarını Savunması	Lisans (Ort 4,46)	Lise	3,92	3,390	0,005

Seçmenlerin yaş, meslek ve eğitim düzeylerine ilişkin gerçekleştirilen analiz sonucuna göre her üç demografik bileşene ilişkin, seçmenlerin istatistiki olarak anlamlı farklılıklara işaret eden değerlendirmelere sahip oldukları görülmektedir. Yaş değişkeni için Tablo 7 değerlendirildiğinde; bir adayın “tarafsız olması” 63 ve üzeri yaş seçmenlerce 18-27, 28-37, 38-47 ve 48-62 yaş aralığındaki seçmenlere göre daha az önemli görüldüğünden anlamlı bir farklılık yaratmaktadır. Yine çalışmada yaşı en yüksek grubu temsil eden 63 ve üstü yaş aralığındaki seçmenler “çocuk sahibi olması” özelliğini 18-27 ve 48-62 yaş aralığındaki seçmenlerden daha önemli görmektedir. 28-37 yaş aralığındaki seçmenler ise “yolsuzluklara karşı olması” özelliği kapsamında 48-62 yaş ve 63 ve üstü yaş aralığındaki seçmenlere göre daha yüksek düzeyde bir önem atfetmektedirler. 18-27 yaş aralığındaki seçmenler aynı zamanda “seçim öncesi mal varlığını açıklama” özelliğine ilişkin 28-37, 38-47 ve 48-62 yaş aralığındaki seçmenlere göre daha düşük bir önem seviyesine sahip olmaktadır.

Meslek değişkeni açısından ilgili analiz sonuçları değerlendirildiğinde ise; “aynı etnik kimlikte olmamız” niteliği emekli ve öğrenci seçmenler arasında; “zengin olması” özelliği ise kamu çalışanı seçmenler ise serbest meslek, emekli ve ev hanımı seçmenler arasında anlamlı farklılık yaratmaktadır. Ev hanımı seçmenler “iletişim yeteneği” özelliğinde özel sektör çalışanlarına göre, “ulaşılabilir olma” niteliği itibarıyla ise kamu çalışanı seçmenlere göre istatistiki olarak anlamlı farklı değerlendirmelere sahip görülmektedir. “Yolsuzluklara karşı olması” özelliği özelinde emekli seçmenler; ilgili özelliğe görece olarak düşük önem atfetmeleri nedeni ile kamu çalışanı, özel sektör çalışanı ve serbest meslek sahibi seçmenlerden anlamlı şekilde farklılaşmaktadır. “Desteklediğim siyasi partinin adayı olması” özelliği özelinde serbest meslek sahibi seçmenler ile emekli seçmenlerin kamu ve özel sektör çalışanlarına göre görece yüksek önem vermesi nedeniyle anlamlı bir farklılık ortaya çıkmaktadır.

Seçmenlerin eğitim düzeyleri açısından elde edilen anlamlı farklılıklar ise “tarafsız olması”, “çocuk sahibi olması”, “kötü gün dostu olması” ve “kadın haklarını savunması” özelliklerinden oluşmaktadır. “Tarafsız olması” özelliği için ilgili anlamlı farklılık lisans mezunu seçmenler ile ilköğretim mezunu seçmenler arasındadır ve lisans mezunu seçmenler ilköğretim mezunu seçmenlere göre bahse konu niteliğe daha yüksek önem vermektedir. “Çocuk sahibi olması” özelliğinde ise ilköğretim mezunu seçmenler lisansüstü seçmenlere göre daha yüksek önem değerlendirmesinde bulunmakta iken; “kötü gün dostu olması” özelliğinde lisans mezunu seçmenler lise ve ilköğretim mezunu seçmenlere göre daha yüksek düzeyde önem vermeleri nedeniyle anlamlı bir farklılık oluşturmaktadır. Meslek değişkeni açısından elde edilen son anlamlı farklılık “kadın haklarını savunması” özelliğine ilişkindir. İlgili anlamlı farklılık lisans mezunu seçmenler ile lise mezunu seçmenler arasındadır. Anlamlı farklılığın nedeni ise lisans mezunu seçmenlerin “kadın haklarını savunma” özelliğine lise mezunlarına oranla daha yüksek düzeyde önem vermesinden kaynaklanmaktadır. Elde edilen analiz bulguları sonucuna göre; “H1: Aday karakteristiklerine ilişkin değerlendirmeler seçmenlerin demografik nitelikleri açısından anlamlı farklılık yaratmaktadır” hipotezi cinsiyet, yaş, meslek ve eğitim düzeyi değişkenleri kapsamında kabul edilmiştir.

5. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Seçimler, demokratik düzenlerde halkın (seçmenlerin) yönetim yetkisini devretme süreci olarak görülebilmektedir. Halka yönelik hizmet sunmak isteyen siyasi parti ve adaylar için ise bu tür bir süreç ancak ki seçmen pazarında rakiplerine oranla daha yüksek oy oranına ulaşmaları ile mümkün olabilmektedir. Seçmen pazarındaki payın en yüksek noktaya ulaşması için ise siyasi parti ve adayların doğru bir pazarlama karması oluşturması gerekmektedir. Siyasal pazarlama karması içerisinde ürün alt karması bileşeni olarak tanımlanabilecek adaylar, özellikle yerel seçimler özelinde, seçmen tercihleri için önemli bir tercih kriteri haline dönüşebilmektedir. Bu nedenle doğru adayın seçmenlere iletilmesi siyasal pazardaki başarının ilk adımı olarak görülmelidir. Burada sorulması gereken soru ise “Doğru adayın özellikleri nelerdir?” olmalıdır. Bu soruya bir cevap verebilmek amacıyla bu çalışma, seçmenlerin bir siyasal adayda bulunmasını önemli olarak gördükleri karakteristik özellikleri tanımlamaya yönelik hazırlanmıştır. Kırklareli İli’nde 31 Mart 2019 Yerel Seçimleri öncesi zaman diliminde 346 seçmenin katılımı ile gerçekleşen alan araştırması sonucunda, “Güvenilir Olma”, “Dürüst Olma”, “Adil Olma”, “Kırklareli’nin Sorunlarına Hakim Olma” ve “Tutamayacağı Sözler Vermeme” özelliklerinin seçmenlerce en önemli görülen karakteristik bileşenler olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen bulgu; Pierce (1993), Uztuğ (2004), Bilir (2008), Canöz (2010), Holian ve Prysby (2014) ve Çağlar ve Göker (2014) eserlerinde de elde edilen bulgular ile paralellik göstermektedir. Sayılan özelliklerin en yüksek öneme sahip olmasının anlamı ise, seçmenlerin

özellikle kendilerini yönetecek olan kişilerde ahlaki ve moral değerlere ait zengin bir karakter beklentisine sahip olmasıdır. Ülkemiz gibi siyasal pazarda sürekli tartışmalı gelişmelerin yaşandığı pazarların gelişiminde bulgularanan karakteristik özelliklere sahip adayların sayısının artması, seçmenlerin siyasal pazara bakış açılarında da olumlu ilerlemeler sağlayabilecektir. Dolayısı ile siyasi partilerin aday belirleme süreçlerinde özellikle sayılan karakteristik özellikleri taşıyan kişiler arasından aday belirlemeleri, ilerleyen seçimlerdeki başarı şanslarını arttıracak bir faktör olarak değerlendirilmektedir. Seçmenlerin bir siyasi adayda en az önem verdikleri karakteristik özellikler ise; “Dindar Olması”, “Muhafazakar Olması” “Kadın ya da Erkek Olması” ve “Zengin Olması” olarak karşımıza çıkmaktadır. Böylelikle seçmenlerin adayların maddi imkanlarına, cinsiyetlerine ve dine bakışlarına yönelik değerlendirmelerine çok önem atfetmedikleri sonucuna ulaşılmaktadır. Çalışma kapsamında elde edilen bir diğer önemli sonuç ise, aday karakteristiklerine ilişkin önem değerlendirmeleri, seçmenlerin demografik nitelikleri açısından istatistiki olarak anlamlı bir farklılık yaratmaktadır. İlgili bulgu Damlapınar ve Balcı (2005) tarafından elde edilen bulgularla da paralellik göstermektedir. Demografik nitelikler açısından gerçekleştirilen analizler sonucunda, seçmenlerin cinsiyet, yaş, meslek ve eğitim düzeyleri açısından aday karakteristiklerine farklı düzeylerde önem verdikleri tespit edilmiştir.

Seçmen tercihlerine etki ettiği düşünülen özelliklerin araştırılması kadar önemli olan bir diğer husus ise adayların bu tür özelliklere sahip olduğunu seçmenlere nasıl aktarması gerektiğidir. Bu nedenle ilerleyen araştırmalarda adayların karakteristik özelliklerinin seçmenlere iletilmesinde pazarlama biliminin ne tür katkılar sunabileceği tartışmaları ilgili konunun daha geniş bir bakış açısı ile ele alınabilmesini sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Aytuğ, S., Özgüven, N. (2011). *Pazarlama Yönetimi*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Bilir, F. (2008). Adaylık ve Meclis'te Yenilenme. *Yasama*, S. 9, s.5-16.
- Brettschneider, F., Neller, K., Anderson, C.J. (2006). Candidate Images in the 2005 German National Election. *German Politics*, S. 15:4, s. 481-499,
- Canöz, K. (2010). Seçmen Tercihinde Aday İmajının Rolü: 29 Mart 2009 Yerel Seçimleri Öncesinde Konya Seçmeni Üzerine Bir Araştırma. *Selçuk İletişim*, S. 6 (2), s. 95-114.
- Catellani, P., Alberici, A.I. (2012). Does the Candidate Matter? Comparing the Voting Choice of Early and Late Deciders, *Political Psychology*, S. 33, s. .619-634.
- Çağlar, N., Gelir, Y. (2014). Yerel Seçimlerde Aday İmajı: 30 Mart 2014 Yerel Seçimleri Öncesinde Isparta Seçmeni Üzerine Bir Araştırma, *Sosyal Bilimler Dergisi*, S.16, 2, s. 27-50.
- Çukurçayır, M.A. (2008). *Yerel Siyaset, içinde "Yerel Demokrasi ve Yerel Siyaset"*. İstanbul: Okutan Yayıncılık.
- Damlapınar, Z., Balcı, Ş. (2005). Seçmenin Zihnindeki Aday İmajını Belirleyen Etkenler: 28 Mart 2004 Yerel Seçimleri Alan Araştırması, *Selçuk İletişim*, S. 4(1), s.58-79.
- Devran, Y. (2003). *Siyasal Kampanya Yönetimi Mesaj, Strateji ve Taktikler*. Birinci Baskı, İstanbul: Alemdar Ofset.
- Fisher, S.D., Heath, A.F., Sanders, D., Sobolewska, M. (2014). Candidate Ethnicity and Vote Choice in Britain, *B.J.Pol.S.* 45, pp. 883-905.
- Fridkin, K.M., Kenney, P.J. (2011). The Role of Candidate Traits in Campaigns, *The Journal of Politics*, Vol. 73, No. 1, pp. 61-73.
- Glasgow, G., Alvarez, R.M. (2000). Uncertainty And Candidate Personality Traits, *American Politics Quarterly*, Vol. 28 No. 1, pp. 26-49.
- Göker, G., Doğan, A. (2015). Yerel Seçimlerde Aday Faktörü: “Elazığ Seçmenin Aday Profili Beklentileri Üzerine Bir Araştırma, *Fırat Üniversitesi Harput Araştırmaları Dergisi*, S. 2 (2), s. 43-59.
- Güllüpunar, H. (2013). Belediye Başkanlığı Aday İmajı Algısı: *Gümüşhane Örneği İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, - S. 36, s 29-45.
- Hardy, B.W. (2017). *Candidate Traits and Political Choice*, *The Oxford Handbook of Political Communication*, 451-466, Editors: Kate Kenski, Kathleen Hall Jamieson, Oxford University Press.
- Heath, O., Verniers, G., Kuma, S. (2015). Do Muslim voters prefer Muslim candidates? Co-religiosity and voting behaviour in India *Electoral Studies*, S. 38, s.10-18.
- Holian, D.B., Prysby, C. (2009). *A Candidate You Can Believe In? Voter Perceptions of Candidate Character in the 2008 Presidential Elections*. Toronto: Meeting of the American Political Science Association.
- Kamalak, İ. (2013). Yerelin Yerel Seçimlere Etkisi: Belediye Başkan Adayları Üzerinden Bir İnceleme. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15(3), s. 419-446.
- Kilburn, H.W. (2005). Does The Candidate Really Matter?. *American Politics Research*, Vol. 33 No. 3, pp. 335-356.
- Kulisheck, M.R., Mondak, J.J. (1996). Candidate Quality and the Congressional Vote: A Causal Connection? *Electoral Studies*, Vol. 15, No. 2, pp. 237-253,
- Negiz, N., Akyıldız, F. (2012). Yerel Seçimlerde Seçmenin Tercih Üzerinde Aday İmajının Etkisi: Uşak Örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S.1(15), s. 171-199.
- Miller, A. H., M. P. Wattenberg, and O. Malanchuk. (1986). Schematic Assessments of Presidential Candidates. *American Political Science Review*, S. 80: s.521-540.
- Patrick A. Pierce (1993) Political Sophistication and the Use of Candidate Traits in Candidate Evaluation. *Political Psychology*, Vol. 14, No. 1 pp. 21-35.
- Teyyare, E., Avcı, M. (2016). Yerel Seçimlerde Seçmen Davranışları: 2014 Yerel Seçimleri ve Zonguldak İli Örneği. *Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, Yıl: 4, Cilt: 4, Sayı: 1 s. 51-76.
- Uztuğ, F. (2004). *Siyasal İletişim Yönetimi*. İstanbul: Mediacat Kitapları
- http://www.ysk.gov.tr/doc/dosyalar/docs/2014MahalliIdareler/Il_Ilce_Secmen_Sandik_Sayilari.pdf